

Indledningen er redigeret af Katja Gottlieb og Kirsten Vad

Tilsyn ved ph.d. Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Deres Majestæt Dronning Caroline Amalie!”

ved Natasja Kaltoft Palmelund

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Dronningens asyl og asylskole
- 3 Digtet
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Digtet “Deres Majestæt Dronning Caroline Amalie” er skrevet i anledning af 50-årsdagen for dronning Caroline Amalies ankomst til København i 1815 med ægtemanden Christian 8., dengang prins Christian Frederik. Lørdag den 15. juli 1865 fejrede enkedronningen dette jubilæum med den danske befolkning. Adskillige aviser havde de efterfølgende dage sammenfaldende skildringer af festdagen. Det beskrives bl.a. i *Fædrelandet*, at Vartov menighed overrakte enkedronningen en luksusudgave af J.C. Lindbergs danske bibeloversættelse illustreret med fire blade af Lorenz Frølich, og hvori Grundtvigs digt var indskrevet forrest (*Fædrelandet* 1865). Samme eftermiddag lagde Caroline Amalie grundstenen til en ny bygning i Rigensgade, der skulle danne rammen om et asyl og en asylskole. Ifølge *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl gennem 75 Aar* talte både Peter Rørdam og Grundtvig ved denne lejlighed (1904, s. 44). Grundtvig og dronningens venskab havde sit udspring i 1838, hvor de mødte hinanden for første gang gennem hendes ægtemand. Det er altså på baggrund af et knap 27 år gammelt venskab, at Grundtvig bidrog med både et digt og en tale ved dronningens jubilæum. Læs mere om deres venskab i [indledningen til “Dronning Caroline Amalie. Den 28de Juni 1862”](#).

2 Dronningens asyl og asylskole

Caroline Amalie stiftede sit første børneasyl i 1829 i Gothersgade, hvor fattige børn mellem to og syv år kunne blive passet, mens deres forældre var på arbejde. Børnetallet voksede, og asylet flyttede først til Kronprinsessegade i 1830, så til Sølvgade i 1837 og dernæst til Store Kongensgade i 1842. Med Grundtvigs indvirken lykkedes det i 1841 dronningen at åbne Dronningens Asylskole i Nørregade, hvor børneasylets børn efter 7-årsalderen bl.a. kunne fortsætte deres kristelige opdragelse. Grundtvig blev skolens direktør, dog uden at stå for den daglige ledelse, og en stor del af eleverne kom sammen med Caroline Amalie fast om søndagen ved gudstjenesten i Vartov (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 9-26, 37). I 1846 flyttede asylskolen til nogle bygninger ved Store Kongens Mølle på Vestervold, og i 1866 blev de to institutioner samlet i den bygning i Rigensgade, som dronningen til sit 50-års jubilæum fik skænket af danske mænd og kvinder (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 32, 43, 66).

3 Digtet

Grundtvigs digt er skrevet til dronningen på vegne af hele Vartov menighed. Digtet består af 4 afsnit og begynder med ordene "Dronning! fra den Menighed, / I hvis Midte Du tog Sæde, / Deelde med den Sorg og Glæde, / Med Guds Fattig-Folk Guds Fred;" (afsnit 1). Dronningen bliver på den måde som det første knyttet til menigheden, samtidig med at man bliver mindet om hendes medvirken i fattige børns kristelige opdragelse. I afsnit 2 bliver dronningen ophøjet, idet hun her ikke længere kun er en del af en menighed: "Hun er *Herrens Menighed*". I samme afsnit bliver Jesus sammenlignet med Adam og dronningen sammenlignet med Eva. Sammenligningen af Jesus og Adam er traditionelt kristen, mens sammenligningen af dronningen og Eva kan ses som en form for ophøjelse. Hvis man ser bort fra Jomfru Maria, så kan dronningen næsten ikke komme tættere på Gud end den første kvinde på jorden.

Ud over at sammenligne Jesus og dronningen med Adam og Eva, bliver dronningen også beskrevet som "Hans Ægtemage, hist; / *Hjertet*, ham i Tro hengivet" (afsnit 2), hvilket også beskriver et nært forhold til Jesus og derigennem til kristendommen. Dronningen er som nævnt i samme afsnit blevet skildret som "*Herrens Menighed*", og dette kan derfor jævnføres med metaforikken om Jesus som den vordende brudgom og menigheden som bruden, som det fremgår af brevlitteraturen i *Det Nye Testamente* (2 Kor 11,2 og Ef 5,25).

Digtet afrundes med ordene: "Let hans Byrde, mildt hans Aag!" (afsnit 4), altså med en beskrivelse af Jesu byrde som let og hans åg som mildt. Dette skal dronningen erfare sammen med Jesus, og den nære relation mellem dem opretholdes dermed hele vejen gennem digtet. Samlet set giver digtet et billede af dronningen som en kvinde, der har hengivet sig til troen.

4 Anvendt litteratur

- *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl gennem 75 Aar* (1904) udg. Bestyrelsen for "Dronning Caroline Amalies Legat til Asylet og

Asylskolen i Rigensgade”. København.

- *Fædrelandet* (1865), nr. 163, 17. juli. København.
- Palmelund, Natasja Kaltoft (2023) “Indledning til ‘Dronning Caroline Amalie. Den 28de Juni 1862’” i *Grundtvigs Værker*, udg. af Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet (www.grundtvigsværker.dk).